

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย

ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเป็นเจ้าของในธุรกิจขนาดใหญ่ และการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจของไทย โดยต้องการที่จะศึกษาว่าในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญต่าง ๆ มีลักษณะการกระจุกตัวทางธุรกิจอย่างไร ศึกษาลักษณะการขยายตัวและการเกาะกลุ่มของกลุ่มธุรกิจที่สำคัญต่าง ๆ รวมตลอดจนถึงบทบาทของธุรกิจต่างชาติในระบบเศรษฐกิจไทยด้วย

ข้อมูลหลักที่นำมาศึกษาได้แก่ งบการเงินและบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้มาจากกระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลปี 2521 และ 2522 และข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาข้อมูลของบริษัทต่าง ๆ นั้น ได้ทำการสำรวจงบการเงิน และบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดเกือบทุกบริษัท ที่ยื่นต่อกรมทะเบียนการค้า ในระหว่างปี 2521 และ 2522 งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ทั้งงบการเงินและบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ที่เป็นบริษัทในเครือของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ เป็นจำนวนมากกว่าหนึ่งพันบริษัท

ผลของการวิจัยได้พบว่า ในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญต่าง ๆ มีการกระจุกตัวหรือการผูกขาดทางธุรกิจสูงมาก และบริษัทต่างชาติก็ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม

ในการศึกษาลักษณะการขยายตัว และการเกาะกลุ่มของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ พบว่าการขยายตัวในธุรกิจต่าง ๆ ได้วิวัฒนาการไปในลักษณะที่มีการผูกขาดทางเศรษฐกิจมากขึ้น ธุรกิจการเงินมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการขยายตัวของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ กลุ่มธุรกิจที่สำคัญต่าง ๆ จะเป็นกลุ่มธุรกิจการเงินหรือมีการเกาะกลุ่มกับกลุ่มธุรกิจการเงิน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า นโยบายส่งเสริมการลงทุนและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ได้ใช้มาตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา มีส่วนช่วยให้เกิดการรวมตัวและการผูกขาดในทางเศรษฐกิจมากขึ้นด้วย